

FILOSOFIA PRÀCTICA PER AL SEGLE XXI
Les Quatre Virtuts Cardinals

VIRTUT	DEFINICIÓ ACTUAL	■ QUAN ÉS PRESENT: CARÀCTER FORT	■ QUAN ÉS ABSENT: PERSONALITAT BUIDA
PRUDÈNCIA <i>Prudentia</i> 	La capacitat de pensar abans d'actuar : analitzar la situació, valorar conseqüències i prendre la millor decisió possible en cada moment. No és por ni indecisió, sinó intel·ligència aplicada a la vida real.	CONSTRUEIX La persona prudent lidera amb visió . Pensa a llarg termini, anticipa problemes i pren decisions que els altres respecten perquè estan ben fonamentades. Genera confiança perquè no actua per impuls sinó amb criteri. És la persona a qui tothom demana consell.	DESTRUEIX Sense prudència, la persona viu en l'impuls permanent : decisions precipitades, relacions trencades, projectes abandonats. Culpa els altres dels seus errors perquè mai no s'atura a reflexionar. L'ego substitueix l'anàlisi: «jo tinc raó perquè sí». Típic del narcisista que confon temerarietat amb valentia.
JUSTÍCIA <i>Iustitia</i> 	El compromís de donar a cadascú el que li correspon : respectar els drets dels altres, complir la paraula donada, actuar amb equitat i reconèixer el mèrit aliè. És la virtut que regula les relacions humanes.	CONSTRUEIX La persona justa és un referent moral . La gent vol treballar amb ella perquè saben que serà equitativa. Reconeix els mèrits dels altres, assumeix la seva part de culpa i defensa els més febles. Genera lleialtat autèntica, no per por sinó per respecte.	DESTRUEIX Sense justícia, la persona és purament egoista : s'atribueix els èxits col·lectius, esquiva responsabilitats i manipula les regles al seu favor. Veu les relacions com a transaccions i les persones com a instruments. És el perfil de qui s'envolta d'adults i «amics» que, en realitat, la detesten en silenci.
FORTALESA <i>Fortitudo</i> 	La capacitat de resistir la dificultat i mantenir el rumb : perseverar davant l'adversitat, tolerar la frustració, afrontar allò que fa por i no abandonar quan les coses es compliquen. No és duresa insensible, sinó coratge amb propòsit.	CONSTRUEIX La persona forta inspira els altres amb l'exemple . Quan tothom abandona, ella aguanta. Accepta el fracàs com a part del procés i se'n refa. Diu la veritat encara que sigui incòmoda. Lidera naturalment perquè demostra amb fets que les dificultats no la defineixen.	DESTRUEIX Sense fortalesa, la persona es desfà davant qualsevol obstacle : abandona projectes, evita conflictes necessaris, busca la sortida fàcil i es victimitza constantment. Es refugia en excuses o en l'agressivitat passiva. El narcisista sense fortalesa necessita validació constant perquè no suporta la mínima crítica.
TEMPRANÇA <i>Temperantia</i> 	La capacitat d' autoregular-se : posar límits als propis desitjos, emocions i impulsos. Saber dir-se «prou» a un mateix. No és repressió, sinó equilibri i domini propi: gaudir sense ser esclau dels plaers ni de les passions.	CONSTRUEIX La persona temperada transmet estabilitat i maduresa . No reacciona desproporcionadament, no es deixa arrossegar per modes ni per emocions passatgeres. Té autocontrol sense ser freda. Sap esperar, sap renunciar a la gratificació immediata i això li dóna un avantatge enorme en qualsevol àmbit.	DESTRUEIX Sense templança, la persona és esclava dels seus impulsos : consum compulsiu, reaccions emocionals desmesurades, incapacitat per esperar o per renunciar a res. L'egocèntric sense templança creu que «es mereix tot» i que qualsevol límit és una agressió. Relacions tòxiques, addiccions i un buit interior que cap compra ni «like» pot omplir.

La clau: virtut és hàbit, no talent

Les virtuts cardinals no són qualitats innates. Són hàbits que es construeixen amb pràctica diària, decisió rere decisió. La personalitat buida — narcisista, egocèntrica, incapaç d'assumir responsabilitats — és el resultat previsible de no cultivar cap d'aquestes virtuts.

«L'excel·lència no és un acte, sinó un hàbit.»

— Aristòtil